

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1800 K.
Félévre 950 K. Negyedévre 480 K.
Egyes szám ára — — 50 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 22. szám.

Vasárnap, június 3.

Egy ország, amelynek semmije sincs.

Az elmúlt hét közepén érkezett vissza Bethlen István gróf kormányelnök külföldi útjáról. Utazásának célja az volt, hogy a jóvátételi bizottság támogatását kérje Magyarország talpra állítása érdekében. Bethlen ugyanis külföldi kölcsönt akar szerezni. Nagyobb kölcsön nélkül nem bírjuk fizetni azokat az államadósságokat sem, amelyek a háború előtt keletkeztek; a közmunkák céljaira és a termelés fellendítésére szükséges nagyobb befektetéseket sem tudjuk idegen segítség nélkül előteremteni. Csakhogy a nemzetközi pénzcsoportok csak abban az esetben hajlandók bennünket kölcsönrel kisegíteni, ha fedezetül lekötjük nekik egyes állami jövedelmi forrásainkat. Jövedelmi forrásaink azonban a békeszerződés értelmében már le vannak kötve. Az ántánt zálogjogot szerzett ránk. Ez azt jelenti, hogyha a jóvátételi

követeléseket nem fizetnénk, akkor az ántánt rá tehetné a kezét az állam bármely jövedelmére és ezt jóvátételi számlánk törlesztésére használhatná. Most már Bethlenék azt kérték a jóvátételi bizottságtól, hogy egyes állami jövedelmekre nézve oldja fel az ántánt zálogjogát s engedje ezeket a szerzendő külföldi kölcsön biztosítékaiként felajánlanunk. Ez a feltétele annak, hogy velünk a külföldi tőkészek szóba álljanak.

A jóvátételi bizottság nem zárkózik el ettől a kérdéstől, de teljesítését feltételekhez kötötte. Feltételei között a legfontosabb és legsúlyosabb az, hogy a magyar állam sáfárkodását ellenőrizni akarja. Beavatkozási jogot akar gyakorolni pénzügyi politikánkra egy ántántbizottság útján, amelyben Csehország, Szerbia és Románia is képviselve volnának, így hát többé-kevésbé a kisántánt gyámsága és befolyása alá kerülünk.

Rendkívül súlyos ez a feltétel és mégis foglal-

Eskü a Vérmezőn.

Festette Dudits Andor festőművész. A kép a nemzeti hadsereg eskütételének magasztos pillanatát örökíti meg. Középen Horthy Miklós kormányzó, körülötte az akkori kormány tagjai, főpapok, politikusok és a háttérben a hadsereg zászlóaljai.

koznikok kell vele kormányférfiainknak, mert nyom bennünket a szükség kényszere. Már egymagában az, hogy ilyen javaslatnak nem fordítunk egyszerűen hátat, jellemzi a balsorsverte Magyarország helyzetét.

Ezt a helyzetet a nagyközönség még ma sem érti meg teljesen. A nagy tömeg azt hiszi, hogy Magyarország a megpróbáltatásokon már túlesett s miután kirabolták és megcsonkították, most már meghagyott kis hazájában és megmaradt szegénységében ő legalább az úr. Lám, ez tévedés. A magyar állam csak névleges ura ennek az országnak, az igazi rendelkező hatalom az ántánt. A magyar állam csak névleges birtokosa az állami jövedelmeknek, mert ezekkel valójában az ántánt

Magyar kormányférfiak Párisban.

1. Bethlen István gróf miniszterelnök. 2. Kállay Tibor pénzügyminiszter. 3. Korányi Frigyes báró, párisi magyar követ.

rendelkezik. A magyar polgár csak névleges tulajdonosa vagyonának, a valóságban semmije sincs, mert ebben az országban az utolsó pitykéig minden le van kötve a hadisarc zálogaként és ha az állam fennakad, akkor adó alakjában kisajtolhat belőlünk mindent, az utolsó lepedőig. És ez ellen a belső politikai rendszernek semmiféle átalakításával nem lehet védekezni, mert akármilyen kormány jöjjön bármilyen programmal, fizetnünk csak kell és a pénz csak a polgárok zsebéből lehet előteremteni.

Ennek a mai magyar nemzedéknek semmije sincs. Sorsa az, hogy a háborúban nyertes államok robotosa legyen. Csupán tengődni engedik, munkájának többi hasznát elnyeli a háborús veszteség számlája. Ezt a mai nemzedéket tökéletesen kirabolták jólétéből és életörömeiből.

De mi még sem vagyunk kétségbeesve, mert elpusztíthatlan bennünk az a hit, hogy vasszorralommal és acélakarattal mindent visszaszerelhetünk, ami elveszett.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A miniszterelnök nyilatkozata külföldi úttjáról.

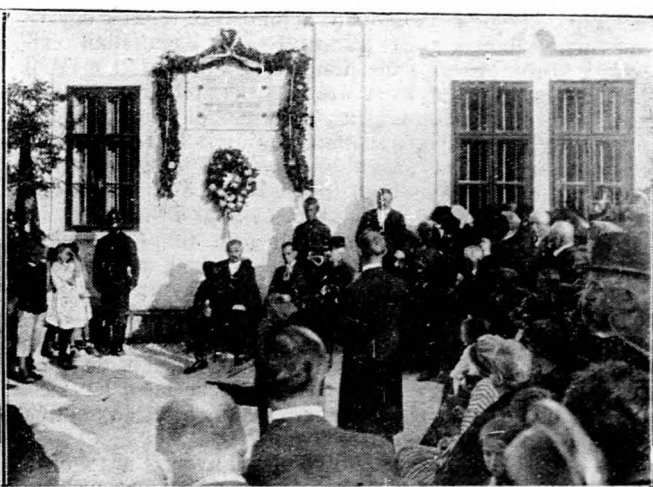
Bethlen István gróf miniszterelnök három hétig tartó külföldi úttjáról visszaérkezett. A miniszterelnök általános benyomásáról nyilatkozva kijelentette, hogy *Magyarország külpolitikai helyzete lényegesen javult azokhoz az időkhez képest, amikor a magyar küldöttség béketárgyalásra Párisba utazott.* Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a külföldnek az a benyomása, hogy *Magyarország kormánya szilárd, mert a rendet akarja és tudja is fenntartani.* A külföldön látják, hogy Magyarország olyan ország, amelyben erős nemzeti érzés lüktet, *öntudatosan halad a maga útján.* Olyan országnak a tekintélye, amely nehéz külpolitikai helyzetben meg tudja állni helyét anélkül, hogy kalandokba bocsátkozott volna, csak nőhetett.

A miniszterelnököt mindenütt szívesen fogadták, kellő tisztelettel. XI. Pius pápa őszent-sége Bethlen István grófnak a legmagasabb egyházi rendek egyikét, a *Pius-rendjelet adományozta* és ezzel a kitüntetéssel, amint a pápa a miniszterelnök előtt hangsúlyozta, *tanúságot akart tenni Magyarország iránt érzett szeretetéről.*

Bethlen István gróf külföldi útja különben két részből állott. Az egyik a jóvátételi bizottság előtt a *zálogjogok feljűggesztése kérdésének az elintézése*, a másik pedig *tájékoztató látogatás olyan államférfiaknál*, akik nem jóvátételi kérdésekkel foglalkoznak, abból a célból, hogy velük Magyarország gazdasági és politikai helyzetét megismertesse, a magyar ügyet képviselje, mint a magyar kormány feje még olyan vonatkozásokban is, amelyek nem szorosan a külföldi kölcsönt illetik és személyes érintkezés révén teremtsen meg azokat az összeköttetéseket a külpolitika számára, amelyek egy országnak csak előnyére válhatnak. A miniszterelnök visszaérkezése után átvette hivatalának vezetését Daruváry Géza külügyminisztertől.

*

Kállay Tibor pénzügyminiszter néhány nappal a miniszterelnök visszaérkezése után Párisból szintén hazaérkezett. A pénzügyminiszter a *jóvátételi bizottság határozatát nem tartja kielégítőnek, mert a határozat értelmében a felveendő kölcsön egy részét jóvátételi fizetések céljára kell fordítani.* A kívánt eredményt így tehát nem lehet megvalósítani és a pénzügyminiszter most a határozat végrehajtásától és a magyar ügynek a továbbiakban való kezelésétől várja azt, hogy a pénzügyi helyzet orvoslására irányuló célunkat elérhessük.

Hősök ünnepe Balatonfüreden.

Balról: A világháborúban hősi halált halt magyarok emlékművének leleplezése. Héj Imre dr., a balatonfüredi kerület képviselője, lapunk felelős szerkesztője, ünnepi beszédet mond. — *Jobbról:* Ifjú Herczegh Imre gazdálkodó emléktáblájának leleplezése. Középen ül Bedegi Gábor és Héj Imre.

A jóvátételi bizottság

foglalkozott Kállay Tibor pénzügyminiszter előterjesztésével és elhatározta, hogy I. elvben nem ellenzi Magyarországnak azt a kérését, hogy *függesseék fel ideiglenesen a zálogjogot Magyarország bizonyos jövedelmei tekintetében*, amelyek szükségesek lehetnek jóváhagyott kölcsönök biztosítása céljából. Ezt a könnyítést azonban csupán meghatározott esetekben engedélyezi. A magyar kormány a rendelkezésére bocsátott kölcsönkészségeket, amelyeknek egy meghatározandó részét a jóvátételre kell fordítani, kizáróan Magyarország gazdasági és pénzügyi talpraállítására használja fel még pedig abból a célból, hogy az ország meg tudjon felelni jóvátételi kötelezettségeinek.

A jóvátételi bizottság Magyarországra *haladéktalanul bizottságot küld*, amely tanulmányozni fogja az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét. A jóvátételi bizottság határozatával a kormány *rendkívüli minisztertanácson foglalkozik* és ezen leszögezi álláspontját a határozattal szemben.

MEZŐGAZDASÁG

Hogyan készülnek az olajok?

Irta: Windisch Rikárd dr., gazdasági akadémiai v. tanár.

A növénynek minden része sejtekből áll. Ezek rendszerint olyan aprók, hogy szabad szemmel nem láthatók, csupán csak megfelelő nagyítás mellett. A magvak is, növényi eredetűek lévén, sejtekből állanak. A növények magjában található sejteknek jelentékeny része úgy tekinthető, mint sok egymás mellett és egymás fölött lévő raktárhelyiség vagy éléskamra. Amennyiben eme sejtekben vannak elraktározva mindama vegyületek, amelyeknek hivatása az, hogy a fejlődésnek induló csírákat mindaddig táplálják, mígnem annak a táplálék felvételére szolgáló szervei annyira ki nem fejlődnek, hogy már a talajból és a levegőből is tud táplálkozni.

Eme ú. n. tartaléktáplálóanyagok között találunk többek között fehérjenemű vegyületeket, szénhidrátokat, különösképpen keményítőt s zsiradékokat. A növények szervetlen testből állítják elő ezeket az asszimiláció folyamán és bőséges mennyiségben a magvakban raktározzák el.

Minden magban találunk több-kevesebb zsiradékokat. Ama zsiradékokat, amelyek közönséges szobai hőmérsékletnél folyékonyak, nevezzük olajoknak. Ama magvak, amelyek

annyi zsiradékot, illetve olajat tartalmaznak, hogy azokból ennek az előállításra kifizeti magát, gazdai szempontból olajos magvaknak nevezetnek. Ilyenek a repce, a mák, a len, a kender magja és még számosan mások.

Az olajok alkalmazása igen sokoldalú. Használják ezeket étkezési célokra, világításra, szappanfőzésre, gépek kenésére, orvosságnak és még számos ipari — műszaki — célokra.

Az olajok előállítása az olajtartalmú magvakból történhet sajtolás útján, továbbá úgy is, hogy az olajos magvakat vízzel főzik s az elkülönülő, a víz felszínére emelkedő olajokat elkülönítik, nemkülönben még úgy is, hogy olajokat feloldó folyadékok — benzin, szénkéreg, éter — segítségével a magvakban lévő olajat teljesen kioldják és az oldószert lepárlás útján újból használatra teljesen visszanyerik; amikor is olaj marad vissza, amely azonban csak műszaki célokra használható.

Az olajgyárak legtöbbjében rendszerint sajtolás útján gyártják az olajat. Előzetesen az olajos magvakat igen gondosan megtisztítják minden idegen alkotórésztől, szeméttől, növényi törmelékektől. Közülök egyeseket azután meghámoznak; a len, a mák, a kender magja rendszerint hámozatlanul használtatik fel olajgyártásra. A napraforgó-, a tők-, az uborka-, a dinnyemagot ajánlatos meghámozni.

A kellő módon előkészített (megtisztított, esetleg meghámozott) magvakat azután sima, öntött vashengerek között széjjeltépik, majd megfelelő szerkezetek segítségével kissé durva porrá őrlik. A felaprózott magot, illetve magbelet azután gyapjából vagy teveszőrből készült kendőkben, ú. n. hidraulikus sajtókban 150—300 légköri nyomásnál kisajtolják.

A sajtolás történhet hidegen vagy melegen. Aszerint, amint a felaprózott magvakat felmelegítés nélkül vagy pedig felmelegítve sajtolják ki, több-kevesebb olajat kapnak. Minél melegebb a felaprózott mag, annál több, de annál sötétebb színű s kevésbé jóízű olajokat szolgáltat. A hideg sajtolás kevesebb, de jobb ízű és világosabb színű olajokat szolgáltat. Ezért az étkezési olajokat rendszerint vagy hidegen, vagy csak igen enyhé hőmérsékletnél sajtolják, a műszaki célokra szánt olajokat pedig melegen.

Úgy is szoktak eljárni, hogy először hidegen sajtolnak, a visszamaradó lepényt felaprózzák, megmelegítik és újból sajtolják. Így a nyersanyag ugyanazon mennyiségéből finomabb és kevésbé finom olaj is készíthető. Ha jelentékeny nagy nyomással és ismételten is képviseljük ugyanazt a mag-örleménymennyiséget, abból az olajat tökéletesen kinyerni nem tudjuk. Annak egy bizonyos hányada a maradékban — sonkoly — visszamarad. Minthogy e maradékolaj mellett sok fehérjét is tartalmaz, eme sonkoly — olajpogácsa — igen értékes abrakanyag, amellyel a gazda haszonállatainak zsírt és fehérjét juttathat és ezért rendszeren vásárolja.

A gazdasági gyakorlatban különbséget tesznek ugyanazon magvakból készült hámozott — és hámozatlan olajpogácsa között. Értékesebb, többetérő, a hámozott magból készült. A gyári és a kicsi üzemben készült ú. n. parasztpogácsa között a különbség az, hogy előbbi tisztított magból készítésénél az olajat, tisztább a pogácsája is. Tökéletesebb berendezésénél fogva nagyobb nyomással dolgozik, ezért ugyanazon magmennyiségből több olajat is állít elő. A gyári olajpogácsa tehát tiszta, tömött, kemény és aránylag kevesebb olajat tartalmaz. A kicsi üzemekben nem tisztítják meg az olajgyártásra szánt magvakat olyan gondnal, mint a nagy üzemben. Ezért az ú. n. parasztpogácsa sokszor igen tisztátalan. Sok benne a szemét, az idegen eredetű hulladék, homok, szögek, drótdarabkák stb. Az olaj kiszajtolása csekélyebb nyomással történvén, ezért lazább, puhább, de több olajat is tartalmaz. Egy és ugyanazon tiszta mag, ha kicsi üzemben dolgoztatott fel, többet érő olajpogácsát ad, mintha nagy ipari gyárban dolgoztatott volna fel.

A sajtolás alkalmával kifolyó olajok nyálkás anyagokat, s oldott és lebegő állapotban lévő fehérjenemű vegyületeket tartalmaznak. Hosszabb ideig tartó állás folyamán részben leülepednek az utóbbiak. A sajtolás alkalmával kifolyó olajokat megtisztítani is szokták, ami többféle módon történhetik. Az olajokat szűrőzsákon vagy szűrősajtón átszűrrik. Néha kémiai eljárásokkal is tisztítatnak. A nyálka, a víz eltávolítására és a szintelenítésre is, igen sokszor elégséges, ha megfelelő szűrőrétegen átszűrjük az olajokat.

Különös gondnal kell az étkezési célokra szánt olajokat megtisztítani, amelyekből el kell távolítani a színnel és szaggal bíró szabad zsírsavakat.

A kereskedelemben kapható ú. n. *ásványi* kenőolajok nem növényekből készítik. Ezek előállítására a nyers petroléum feldolgozásával és finomításával kapcsolatos. Szóval a nyers petroléumból készülnek, amelyet a természet szolgáltat. Az ásványi kenőolajok olcsóbbak, mint a növényi eredetűek, mindenféle célra megfelelően eltérő minőségben gyárthatók s gondosan megtisztítva sem savat, sem gyantás részeket nem tartalmaznak.

Miért terem a nagybirtok többet a kisbirtoknál?

Irt: Bittera Miklós dr.

Ez a kérdés ma időszerűbb, mint bármikor is volt. A föld-reformtörvény végrehajtása több, eddig nagybirtoknak kezelt területet juttat a kisemberek kezére. Igen fontos dolog tehát, hogy ne legyen igaza azoknak, akik azt tartják, hogy ez a termelés csökkenését fogja maga után vonni.

De hát kevesebbet terem-e a kisbirtok valóban?

Van elég igen elhanyagolt nagybirtok is, amelyen soha sincsen jó termés. Van ezzel szemben kisbirtokos is, akinek termései a nagybirtokosokéval vetekedhet. A baj csupán az, hogy ilyen kisgazda kevés van és ha általánosságban beszélünk, el kell ismernünk, hogy a nagybirtokon mindig több terem.

De miért?

Erre a felelet igen egyszerű. A *nagybirtokos* gondot fordít arra, hogy jó vetőmagja legyen, nem sajnálja a pénzt a nemesített magért, azt jól előkészíti, tisztítja, csávázza, a földje jó erőben van, bőven trágyáz és ami a fő — talaját gondosan műveli. Halad a korrall és a tudomány minden vívmányát iparkodik felhasználni.

A *kisbirtokos* gazdálkodásának az a legnagyobb hibája, hogy marad. Itt-ott ugyan már használnak műtrágyát, terjed újabban — ha lassan is — a nemesített magvak vetése. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ezek is jobban érvényesülnek a nagybirtokon, mert terméscsökkenő hatásuk előfeltétele az eléggé trágyázott és jól művelt föld.

Még aki elismeri is, hogy ez így van, azt szokta rá válaszolni: «Meg tudnám én is munkálni a földem, csak volna erős igám és annyi eszközöm, mint az uradalomnak».

Legyünk őszinték és ne keressük mindig másban a hibát. Lehetetlenség-e az, hogy a kisgazda ugyanolyan jól művelje meg a földjét, mint az uradalom?

Igenis lehet. Megmutatta ezt már elég kisgazda és amit egy-néhányan meg tudnak csinálni, miért ne követhetné mindegyik?

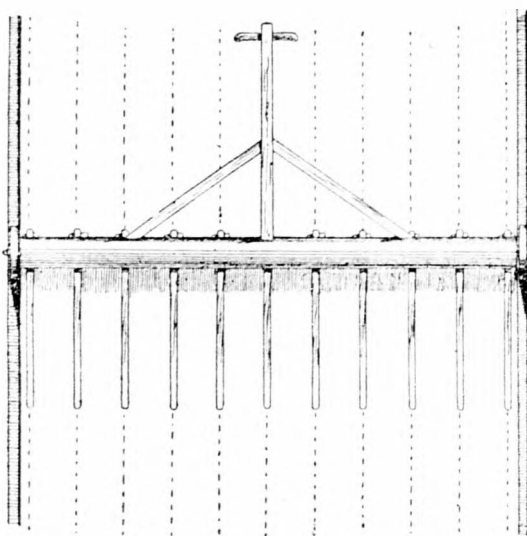
Nem kellene ehhez különleges eszközök. Ekéje, fogása, hengere minden kisgazdának van. Ezzel meg lehet a földnek min-

den munkát adni. Jó, ha vannak különleges talajművelő eszközök, de ezek nem feltétlenül szükségesek.

A nagybirtoknak szüksége van sok olyan talajművelő eszközre, amit a kisgazda nélkülözhet. Az uradalmi földek nagy tábláin a munkát ugyanannyi idő alatt kell elvégezni, mint a kisgazda földjein. Ezért a kisgazda még kedvezőbb helyzetben van, jobban kilehet a kedvező időt.

Ezt meg is kell tennie. De, hogy erre képes legyen, nem szabad — sokszor helytelen — szokásból használni a talajművelő eszközeit. Tudnia kell, hogy *mikor és miért* kell szántani, fogsolni, hengerezni. Ezen fordul meg minden. Erre tanít meg Gyárfás József kísérletügyi főigazgató új munkája,* mely mint maga is mondja: «nem akar tankönyv lenni gazdasági iskolát végző tanulóknak részére, hanem *tanácsadója az élet iskolájába járó gyakorlati gazdának*».

Haszonnal lapozgathatja ezt a világos, jó magyar nyelven megírt kitűnő kis könyvet minden gazdaember. Ha figyelemmel elolvassa, látja, hogy amint ő műveli a földjét, jő-e az vagy rossz. Ha helyesen jár el, örül neki. Ha pedig helytelen uton jár, megtanulhatja, hogy a rossz miért rossz és könnyebben rászánja magát az újításra.

Sormutató vakkapáláshoz.

A szántóföld helyes művelése. Ezzel a címmel igen értékes gazdasági szakkönyv hagyta el a napokban a sajtót, amelyet Gyárfás József m. kir. gazd. főtanácsos, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás igazgatója, egyik legkiválóbb szakemberünk és lapunknak is jeles munkatársa írt. Ennek az új szakkönyvnek a többtermelés szempontjából olyan nagy fontosságot tulajdonítottunk, hogy szükségesnek tartjuk azzal kissé behatóbban foglalkozni és ennek révén nyomatékosan felhívni rá minden olvasónk figyelmét. Az okszerű gazdálkodás felé az első lépés ugyanis a helyes talajműveléssel kezdődik meg. Ennek igazságai nem változnak a gazdaságpolitika napi ingadozásai szerint. Ez a kérdés minden egyes gazdaságot érdekel, minden gazdaságban újabb berendezés és költség nélkül hamarosan, máról-holnapra sokat lehet tenni a talajművelés javítása érdekében. E téren azonban a legtöbbet épen a kisüzemekben lehet és kell tenni, ezért Gyárfás József — nagyon helyesen — az okszerű talajművelésről egy külön könyv megírását tartotta szükségesnek a kisgazdák számára. Ez a célkitűzés nála nem azt jelentette — mint a régebbi iskolában szokásos volt — hogy népiessé pongyolalásított hangon, sokszor a komolytalanságig menő magyarázattal adja elő az anyagot, hanem a kérdések tárgyalásánál elsősorban a kisüzemek bajait, szükségleteit, berendezéseit és lehetőségeit tartotta szem előtt. Könyve ennek folytán magas szakirodalmi színvonalon áll, de általánosan ismert, nagy tudományos felkészültsége a leggyakorlatiasabb irányban feldolgozva kerül az olvasó elé. Így, amikor a szerző a könyv címlapjára szükségesnek tartotta odatenni, hogy a «kisgazdák számára» írta, ezzel bizonyára célkitűzését akarta megjelölni, de könyve értékét és jelentőségét ezzel nem fokozta le a kisüzemek vezetőinek körére. Mert még a tanult

* «A szántóföld helyes művelése» megjelent az «Athenaeum» kiadásában Budapesten. Megrendelhető kiadóhivatalunkban.

gazdák is nagyon hasznos tanácsadót nyerne ebben a könyvében, amely átvezet az okszerű talajművelés minden kérdésén és minden viszonylatban, minden eshetőségre teljesen gyakorlati tanácsokat ad. Amint a szerző írja, nem akar ez tankönyv lenni gazdasági iskolát végző tanulóknak részére, hanem tanácsadója az élet iskolájába járt gyakorlati gazdáknak. Az átlagos szak-könyvek határán jóval túlemelkedik, mert vele a többtermelési propaganda elsődrendű munkaeszközt, a népies szakoktatás nagyszerű vezérfonalat, a kisüzemek szolgálatában álló szakirodalom mintául szolgáló standardművet és minden rendű és rangú gazda pedig hasznos gyakorlati tanácsadót kapott. Ezért minden gazdának saját jól felfogott érdekében a legmelegebben ajánljuk ennek az értékes könyvnek mielőbbi beszerzését, amely az Athenaeum kiadásában jelent meg, mint a Gazdasági Tanácsadó 18. füzet. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalánál is, ára 864 korona, vagyis *alig 4 kg. búza ára*, már pedig a belőle mérhető tanulságok évenként sok mázsa búza termésméltóbb letét eredményeznek.

Vakkapálás. (Keppel.) Ha a talaj megcserepedett, még mielőtt a fiatal növények kibujtak volna, akkor a száraz kérgét össze kell törni, mert különben a csira a levegőtől elzárva megfullad. Ha a talaj felülete nyirkos, akkor boronával lehet ezen segíteni, de csakis akkor, ha nyirkos a talaj, mert különben nagyobb rögöket szakgat fel a borona és ezekkel együtt esetleg a magvakat is kiszakgatja helyükből. A száraz kérgét gyűrűs hengerrel lehet megtörni, vagy pedig kapálással. Mínt hogy ilyenkor még a növények a sort és a kapálható sorközöket nem jelzik, a kapálás e módját «vakkapálás»-nak hívják. Hogy hol van a magvak sora, azt esetleg a vetőcsoroszlák nyoma mutatja. Biztosabban dolgozhatunk azonban a mellékelt ábrán rajzolt sormutatóval. Ezen eszköz áll egy ugyanolyan hosszú dorongból, mint amilyen széles a vetőgépnünk és amelyre lécek vannak felerősítve egymástól olyan távolságban, mint amilyen az elvetett magvak sortávola. A dorong két kis keréken gördíthető tova, melyeknek mindíg a vetőgép keréknyomában kell járniok. Az eszközt a munkafelügyelő vonhatja tovább s a lécek között kapálók követik az előre mozgó sorvezetőt.

Faroklekötő. (Keppel.) Ha a tehén a fejés alatt szabadon mozgathatja, akkor állandóan zavarja csapkodásával a fejét, másrészt közvetve a tej beszenyeyződését is előmozdítja. Ugyanis a farokbojt és a tehén szőrzete a legtöbbször szennyes. Mikor tehát a tehén a farkat a legyek elűzése céljából oldalához veri, akkor a beszáradt piszok lehullik s így közeli a veszély, hogy a fejősajtárba is belekerül. Ennek megakadályozására szerkesztettek olyan vaslécből készült gyűrűket, melyekkel a farkot a combhoz erősíthetők. Aki azonban a célt minden különösebb költség nélkül elérni akarja, az használjon erre egy zsinórt vagy szalagot, melynek egyik végét kösse a farokbojthoz, másik végét pedig a tehén baloldalán vezetve kösse a tehén nyakába. Így fejés alatt a farkot a baloldalra vonható s megakadályozható az, hogy a jobboldalon ülő fejőt a tehén farkával nyugtalanítsa, vagy a jobboldalon tartott fejősajtárba a piszokt beléverje.

Faroklekötő.

Mézpergetés. Ma már tudunk mézet szűretelni a méhek előlése nélkül is. A keretes kaptárakban a lép léckeretekben épül fel. Ha a lép mézzel megtelt, a keretet kivehetjük, a rajta levő méheket visszapergetjük a kaptárba. Az elvett mézes lépek viaszlapokkal vannak bepecsételve. Ezen lapokat fel kell nyitni késsel, vagy gyaluszerű eszközzel. A legyalulás után a lépben levő méz szabad válik. A keretet tehát most betesszük a pergetőgépbe, mely nem egyéb, mint egy függőleges tengely körül forgó motolla. Ebben a gyors forgatás által, az ú. n. centrifugális erő következtében a méz kifreccsen a pergetőgép oldalára és arról lecsurog a kifolyó csövön át a mézesbödönbe. A kiürített lépét visszakapják a méhek; így sok munkát, sok viaszanyagot takarítanak meg és annál több mézet tudnak gyűjteni.

A legelő okszerű kihasználása. Ne engedjük meglegelni naponta az egész területet, mert ha a jóság naponta nagy területet bejárhat, akkor a jó füvetek folyton csipegeti, úgy hogy ezek nem tudnak újra sarjadzani és elpusztulnak, a kevésbé értékes füvek mellett pedig elhalad, úgy hogy ezek felmagzanak és

terjednek. Így évről-évre romlik a legelőnk. Sokkal helyesebb parcellákra osztani a legelőt és a következő szakaszra csak akkor engedni a jóságot, mikor az előbbi teljesen lelegették. A szarvasmarhaegelőre lovakat is bocsáthatunk, mert a ló lerágja a szarvasmarha bujafoltjain nőtt füvet, mely utóbbiakat a marha csak ősszel, dércsipés után volna hajlandó elfogyasztani. Viszont a lólegelőt kimelés céljából helyes lesz minden második évben csak szarvasmarhával legeltetni, mert a ló a legelőt pár év alatt tönkre tenné. Ugyanis a ló mélyen harap, nagyon válogatós és így sok kevésbé értékes fű a járásában felmagzik, végre futás közben kivágja patájával a növényeket a talajból.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. Tanoncnak mikor kell utánszolgálni idejét? 2. Balassa-féle cséplőgépek szerkezete c. könyv mennyibe kerül? (Cs. Sz. I. Szolnok.) — **Felelet.** 1. A tanonc idejének utána szolgálni csak akkor tartozik, ha távollét, vagy betegség miatt három hónapnál többet mulasztott. 2. 2280 korona postaköltséggel együtt, az összeg előzetes beküldése esetén.

Kérdés. 1. Mennyibe kerül a Karikás János kalandjai c. könyv? 2. Kik a legjobb magtermelők? (Ifjú E. B.) — **Felelet.** 1. 262 korona. 2. Hatvani növénynevelő r.-t. (Hatvan.) Monori magtenyésztő r.-t. (Budapest, IV., Szép-utca.)

Kérdés. 1. Bücher és Melichár gépgyárosoknak mi a címe? 2. Mennyivel kell pótolnom előfizetési díjamat újévig? (F. K. Nagypeterd.) — **Felelet.** 1. Budapest, Vilmos császár-út 60. 2. 789 koronát kell beküldenie, hogy a jelenlegi előfizetési díjak mellett előfizetését új esztendőig rendezhesse.

Kérdés. Van-e magyar nyelvű kertészeti szaklap, mi a címe és előfizetési díja? (R. K.) — **Felelet.** Kertészeti szaklap az Országos Kertészeti Egyesület kiadásában megjelenő «Kertészet» című szakfolyóirat. Szerkesztősége Budapest, VII., Dohány-utca 20. szám alatt van. Előfizetési ára egész évre 400 korona.

Kérdés. Jó, késői burgonyavetőmag hol szerezhető be? Talamon homokos. (V. I.) — **Felelet.** Jó és homokos talajon kiválóan díszlő késői burgonyavetőmag beszerezhető Eszenyi Jenő gazdaságában, Tornyospálca (Szabolcsm.)

Kérdés. Baromfitenyésztői szaktanfolyamot végeztem, hogy kaphatnék megfelelő állást? (K. Gy.) — **Felelet.** Forduljon esetleg a Baromfitenyésztők Országos Egyesületéhez (Budapest, IX., Üllői-út 25.) és próbáljon meg a szaklapok hirdetései útján állást keresni.

Kérdés. Tyukjainkat az ovantag bántja. Mi a védekezési eljárás? (K. P.—B. Sz. D.) — **Felelet.** Ha a baromfiól fából épült, úgy leghelyesebb lebontani és elpusztítani. Ha azonban téglából épült, úgy le kell vakarni a vakolatot, újra vakolni és a baromfióban levő földet kicserélni. Szokták a baromfiólat képporral is kifüstölni, ez azonban tűzveszélyes és csak hozzáértő embernek ajánlható.

Kérdés. A «Vasárnap» német nyelven megjelenik-e? (N. M. Lébény.) — **Felelet.** Nem, csak magyar nyelven.

Üzenet a könyvrendelőknek. Vaary: A vörös uralom áldozatai Magyarországon 350 K. Ábrahám: Elemi fizikai kísérletek gyűjteménye, 2 kötet, 4575 K. Felköszöntök könyve felnőttek részére 420 K. Az ördög mátkája, a Lárai-ház népszínművek egyenként 300 K. A könyveket az összeg előzetes beküldése mellett postadíjmentesen küldi kiadóhivatalunk.

Szerkesztői üzenetek.

T. F. Soltvadkert. «Tatárjáráskorabeli templom» stb. híreinkre vonatkozó értesítését köszönettel vettük, egyben megjegyezzük, hogy a hírt egyik könyvnyomatos tudósítótól vettük át, tehát a felelősség nem bennünket terhel. Egyébként Ön is megerősíti, hogy ott már több ízben találta csontokra és edényekre. Sajnos, a fénykép oly kevés sikerült, hogy közölhetetlen. — **B. I. Szakcs.** A tréfa nem vált be. — **B. T. S. Szabadszállás.** Válogatunk belőlük. A tréfa nem vált be. — **B. P.** A képrejtvény jó. — **K. I. Magyarbányhegyes.** A verses rejtvény jó. — **L. P. Kisláng.** A betűrejtvény jó. (Jövő héten folytatjuk.)

Könyv jelent meg a mayerlingi tragédiáról. Az egyik bécsi lapban *Mittis* Oszkár dr., a bécsi családi, udvari és állami levéltár igazgatója aktákat tesz közzé *Rudolf* trónörökös szerelmi drámájáról. Az akták eddig teljesen ismeretlen adatokat világítanak meg. Ezek az akták csak 1918-ban kerültek napfényre. Ezeknek alapján *Mittis* összeállítja a dráma lefolyásának és előzményeinek igazi történelmét. *Mittis* többek között felhasználja azokat az emlékiratokat, amelyeket *Vetsera* Mária és *Rudolf* trónörökös viszonyáról írt *Vetsera* Ilona báróné, Mária édesanyja leányának igazolása céljából. A báróné emlékirataiban a következőképpen ír a mayerlingi drámáról és az alig másfél hónapos szerelmi viszonyról:

«Az első találkozás Mária és *Rudolf* trónörökös között 1888 november 5-én történt. *Vetsera* Mária *Larisch* Mária grófnő nevű rokona vitte magával a Burgba. Ezután *Vetsera* Mária mindgyakrabban ment el *Larisch* grófnő kíséretében a trónörököshöz. Január 28-án *Vetsera* Mária egy levélkét küldött *Larisch* Mária grófnőnek: «Nem élhetek, ma időt nyertem, mire utolérsz, már a *Dunában*...» — volt a levélben. Mária anyja ekkor feljelentést tett a rendőrségen, de fölvilágosítást sehonnan sem kapott. *Mária* pedig *Rudolf* trónörökössel elvonult *Mayerlingbe*, ahol két napot töltöttek s azután elkövezték végzetes tettükkel. *Mittis* dr. végül közli *Vetsera* Mária három búcsúlevelét, amelyek bizonyítékai annak, hogy a két boldogtalan szerelmes öngyilkosságot követett el. Az egyik levél anyjának szól és szövege a következő: «Kedves Anyám! Bocsásd meg azt, amit tettem. Nem bírtam ellentánni szerelmemnek. Az ő beleegyezésével együtt akarok pihenni vele az allandi temetőben. Boldogabb vagyok a halálban, mint voltam az életben.»

Az ország legjobb középiskolai diákjainak versengése. *Pintér* Jenő budapesti tankerületi főigazgató Budapestre hívta a vidéki középiskolák legkiválóbb tanulóit, hogy módot nyujtson nekik a budapesti eminensekkel való mérkőzésre. Harmincöt budapesti és ötvenhat vidéki tanuló jött össze és az irodalmi versenyen ezt a tételt dolgozták fel: *Magyar diákok alakjai a legutóbbi évszázad magyar irodalmában*. Bizonyos idő múlva félbeszakították a dolgot s akkor *Pintér* főigazgató egymásután tíz különböző versből olvasott fel s a tanulók minden idézet kimondásától számfolt idézetet félpernyi idő alatt le kellett jegyezniök, ki írta a verset és mi ennek a címe. Természetesen voltak többen a tanulók között, akiknek még erre a félpernyi időre sem volt szükségük, hogy emlékeztükből kiemeljék a kívánt adatokat. A történelem tantárgyából ugyanilyen fogas kérdést állítottak a növendékek elé. Az egyik tétel szerint le kellett írni Európa képét a szatmári béke korában, majd ugyanezt a helyzetet ezer évvel előbbre képzelve. Latin nyelvre *Vörösmarty* Mihály *Szózat*-ának egyik versszakát kellett átfordítani. A mennyiségű kérdés sem maradtak hátrább bonyolultság dolgában a többiétől. A dolgozatokat röviden megbirálják s az arra érdemesek díszoklevelet s könyvet kapnak jutalmul.

A belügyminiszter a tivornyák ellen. *Rakovszky* Iván belügyminiszter legutóbbi körrendeletét intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez és az államrendőrség főkapitányaihoz s e rendeletben felhívja a figyelmet arra, hogy mindinkább elszaporodnak a tivornyahelyek, amelyeknek a működése a közrend, a közérkölciség és az üzleti tisztesség követelményeivel ellentétben áll. Betilja ezekre a helyiségekre nézve a táncokat és egyéb ehhez hasonló mutatványokat.

Vitézzé kinevezett lelkész. A kormányzó öfémeltósága *Suba* Pál diósgyőri vasgyári katolikus hittanárt, az arany vitézségi érem tulajdonosát, aki mint papnövendék végigküzdötte a világháborút, a Vitézi Rend tagjává nevezte ki.

Népművelési vándorkiállítás. A pünkösdi ünnepeken kitűnően sikerült falufejlesztési és népegészségügyi kiállítást rendezett *Pécel*-en a Falu-Szövetség, Orsz. Stefánia Szövetség és a *Takács* László elnökléte alatti helyi bizottság. A Falu-Szövetség nevében *Bodor* Antal h. igazgató tartott beszédet, majd *Fáy* György elnök nyitotta meg a kiállítást, amelyet több ezer főnyi közönség látogatott. Leggazdagabb volt a háziipar, kertészet, kézimunka csoportja, de érdekes és tanulságos a többi öt szakcsoport is.

Református lelkészek tanácskozása Székesfehérvárott. A székesfehérvári Szent István-teremben a múlt héten nevezetes tanácskozást tartottak a danántúli, illetve a dunamelléki református egyházkerület mezőföldi, veszprémi és vértessaljai egyházmegyéinek papjai. A konferenciára rendkívül sok lelkész gyűlt egybe, akik előtt a pályaudvaron való fogadtatásnál a katonaság, a megye, a város és a keresztény felekezettek képviselői tisztelegtek. Az értekezlet színhelyén egyházi ének után *Németh* István püspök mondott imát s ezután *Kovács* J. István lelkészakadémiai igazgató és *Ravasz* László püspök, majd az egyházmegyéek esperesei és lelkészei fejtegették a református egyháznak a magyar nemzet újjáépítésében való jelentőségét.

Meghalt *Bolgár* Ferenc. Inámi *Bolgár* Ferenc valóságos belső titkos tanácsos, a képviselőház volt elnöke, ny. honvédelmi államtitkár hetvenkétéves korában elhunyt. Több mint harminc éven át képviselte állandóan a *kismartoni* kerületet. A háború alatt sokat volt a harctereken és tapasztalatairól számos tanulmányt írt Május 25-én temették katonai pompával a főváros által a *Kerepesi-úti* temetőben adományozott díszföldhelyen.

Új vasutóvonal Somogyban. A kereskedelemügyi miniszter a Zalaapátitól Esztergály, Garabonc és Galambok községek irányában a Délivasút *Zalaszentjakab* állomásáig s onnan folytatólag *Csurgó*ig vezető keskeny nyomtávolságú, gőzüzemű, önálló üzletkezelésű, körforgalmú gazdasági útvonalra — *Somlyó* József mérnök, építési vállalkozó, budapesti lakos részére — a még 1918. évben megadott előmunkálai engedély most lejáró érvényét továbbí egy évi időtartamra meghosszabbította. Ez a tervezett vasutóvonal Somogy vármegye területén *Miháld*, *Sand*, *Iharosbény*, *Iharos*, *Somogyicső* és *Csurgónagymarton* községeket érintené s megépítése esetén nagymértékben fellendítené az említett községek és *Csurgó* község forgalmát s általában fontos tényezőként szerepelne *Csurgó* és környéke gazdasági életében.

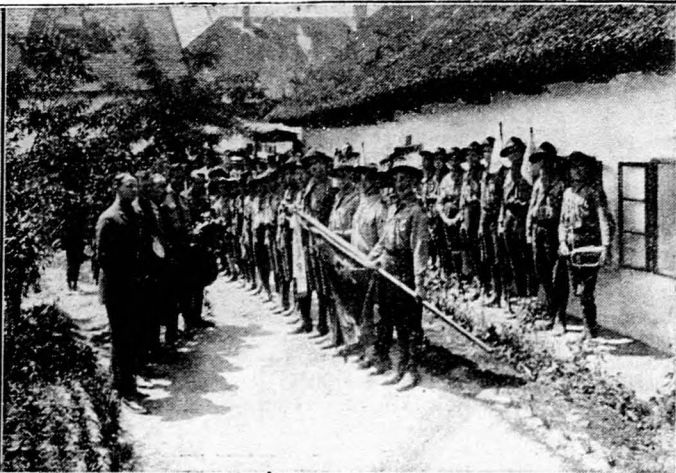

A kormányzó az árumintavásáron.

Népfőiskola *Vértessacsán*. A *Vértessacsi Széchenyi-Szövetség* a minap *Rode* Imre elnökléte alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Az egybegyűltekhöz az elnök megnyitóját után *Tichy* Sándor plébános intézett beszédet, *Várad* József erre mindvégig lelkes érdeklődéssel fogadott beszéde után a közgyűlés egyhangú határozattal kimondta, hogy október 15-én, mint iskolafenntartó testület, a törvényhatósági népművelési bizottság támogatásával megnyitja saját tagjai részére a népfőiskolai tanfolyamot.

A Délivasút nyári vonatja. A *Délivasút* közli, hogy a június elsején életbelépő új menetrendben a személyszállító vonatok Budapest—Délivasútról a következőképp fognak indulni: 6 óra 30 perckor személyvonat *Siófokra*, 7 óra 35 perckor személyvonat *Nagykanizsára*, csatlakozással *Barcs*, *Zalaegerszeg* és *Szombathely* felé. 8 óra 30 perckor a Balaton-gyorsvonat *Bécsbe*, *Nagykanizsán* át, csatlakozással *Zágráb*—*Barcs* felé. 13 óra 5 perckor személyvonat *Nagykanizsára*, *Székesfehérvárról* csatlakozással *Veszprém*—*Céldömölk* felé, 14 óra 10 perckor helyi személyvonat *Székesfehérvárra*. 17 óra 10 perckor gyorsvonat *Nagykanizsa*—*Ménfőbánya*, közvetlen kocsival és hálókocsival *Triesztbe*, közvetlen kocsival *Meránóba*. A vonatnak *Nagykanizsán* csatlakozása van *Barcs* felé. 18 óra 10 perckor személyvonat *Siófokra*, csatlakozással *Székesfehérvárról*. *Mór*, *Komárom* és *Veszprém* felé. 20 óra 35 perckor személyvonat *Nagykanizsára*, csatlakozással *Maribor* és *Szombathely*—*Sopron* felé és közvetlen kocsikkal *Barcsra*. Az utazóközönség figyelmébe ez uton is felhívja a Délivasút, hogy a Budapestre este *Nagykanizsára* közlekedő személyvonat május hó 31-én 21 óra 35 perckor helyett már 20 óra 20 perckor fog indulni. A vonatok Budapest—Délivasútra a következőképp érkeznek: 6 óra 55 perckor gyorsvonat *Székesfehérvárról*. 8 órakor személyvonat *Nagykanizsáról*, 9 óra 55 perckor személyvonat *Siófokról*. 12 óra 10 perckor helyi személyvonat *Székesfehérvárról*. 12 óra 25 perckor gyorsvonat *Maribor*—*Nagykanizsáról*, közvetlen kocsival és hálókocsival *Triesztből* és közvetlen kocsival *Meránóból*. 15 óra 45 perckor személyvonat *Nagykanizsáról*, 17 óra 50 perckor személyvonat *Siófokról*, 19 óra 40 perckor *Balaton-gyorsvonat* *Bécsből*. 21 óra 30 perckor személyvonat *Nagykanizsáról*. A június 24-től kezdve a balaton fürdőidény alatt közlekedő idénygyorsvonatokra nézve külön értesítés fog megjelenni.

Aki ad valamit fogai szépségére és hogy szája illatos legyen, *Amor* fogkrémét használjon. Gyár: *Pán* Laboratórium IV., Régi-posta-utca 2. sz. Budapest.

Cserkészek látogatása Kiskörösön Petőfi szülőházában.

A pincérek követelik a borralaló eltörlését. A pincérek, valamint a szállodai alkalmazottak legutóbb gyűlést tartottak és a borralalórendszer megszüntetését, ezzel szemben a százalékos rendszer életbeléptetését kívánták. A kávéosok, szállodások ipartestülete a százalékos rendszerbe nem akar beleegyezni.

A főváros mellett huszonöt kislakásos házat épített az állam. A népjóléti minisztérium kebelében működő Országos Lakásépítési Miniszteri Bizottság tudvalevően elhatározta számos kislakásokból álló, egyszerű háznak a fölépítését a főváros közvetlen közelében. A bizottság pályázatot írt ki a házak fölépítésére és minap döntöttek huszonöt kislakásos ház fölépítése felől. Egy-egy épület körülbelül tizenegymillió koronába kerül. A huszonöt házból álló telep fölépítését Pestszentlőrincen már a jövő héten megkezdik és augusztusra mintegy száz lakás vár beköltözésre.

Iskolák révén oldják meg az alföldi tanyai postaügyet. A belügyi, kereskedelemügyi, úgyszintén a vallás- és közoktatásügyi miniszterek legutóbb együttes rendeletet adtak ki, amelyben megállapítják, hogy a tanyavilág lakosságának postakézbizvitési ügye még mindig nincs megoldva. Ezért köteleességé teszik az illetékes községi előjáróságoknak, hogy amilyen sűrűn csak lehet, leginkább naponként a hozzájuk tartozó tanyákra nézve a levélpóstat vegyék át a legközelebbi postahivataltól s a küldeményeket hozzáértő és megbízható egyénnel tanyai iskolakörzetek szerint osztályozva csoportosítsák, csomagolják be és a tanyai tanítókhöz juttassák el. A tanyai tanítóság viszont az így hozzáértő levélnyagot a növények útján továbbítja a szülőkhöz, illetve a címzetekhez.

Háromszorosára emelték az eddigi állatorvosi díjakat. Az állatorvosi magángyakorlat díjazásának újabb megállapításáról nagyatyádi Szabó István földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben utal arra, hogy az általános drágaság, de főként az állatorvosi gyakorlatban gyorsan romló ruházati cikkek és műszerek árainak aránytalanul nagymértékű emelkedése miatt indokoltá vált, hogy az állatorvosi magángyakorlat díjtételeit a rendkívüli viszonyoknak megfelelőleg, ismét felemeljék. Ehhez képest az állatorvosi magángyakorlat eddigi díjtételeit a miniszter további intézkedésig azok háromszorosára növelte.

Akik a postaszekrényekben csodát látnak. Még ma is akadnak emberek, akik a postát csodálatos valaminek hiszik s a postás személyét sokkal többre becsülik, mint magasállású tisztviselőket, mert — szerintük — a postás az Isten küldötte. Így például a hinduk a postásokat, akik messze földről hozzák a levelet, a hirt, mindig nagy ünneppel fogadják, vallásos szertartásokat rendeznek tisztelőikre, mert meg vannak győződve róla, hogy a postás nem földi ember, hanem az istenek követője. A postaszekrényeket is nagy becsben tartják. Vannak ma is hinduk, akik mielőtt bedobnának egy levelet a postaszekrénybe, bekialtják a címet (a levélre rá sem írják), mert — mint gondolják — az istenek most meghallották, hová kell küldeni leveleket. Mások levélik papucsukat a láda előtt, mielőtt feladnák leveleiket, könyörögnek a lábában rejtőző istenséghez. Olyanok is akadnak, akik aprópénz dobznak be a levelesládába, hogy kedveskedjenek az isteneknek. Az utóbbi szokásért talán nem is haragszanak a fehérbőrű postások.

«A csösz» című egyfelvonásosunk sikere Vadaspusztán. A vadaspusztai műkedvelők — mint értesítenek bennünket — előadták a «Vasárnap»-ban megjelent «A csösz» című egyfelvonásost. Nyáry Andor kis remekével nem győzött betelni a közönség és szünni nem akaró tapssal jutalmazta a kis darab megkapó szépségeit és a szereplők nagyszerű előadó készségét. A betanítást és rendezést Gönczi János szülőkezelő végezte a tőle megszokott hozzáértéssel és lelkes munkával. Kis darabunk szereposztása a következő volt: A csösz — Cserbán János; fiatal csösz — Simon Ferenc; Miska — Uri Béla; Panni — Sága Veronka; Sipos Péter — Lakatos Péter; Mári néni — Cserbán Anna. A kitűnő előadást tánc követte hajnalig.

Törökországban elvetették a kötelező házasság tervét. Az angorai török nemzetgyűlésen az egyik képviselő nemrég olyan értelmű javaslatot terjesztett elő, hogy minden épkézláb török számára a nősülés kötelező legyen, még pedig akkor, amikor a 25 ik évet betölti. A derék honatya még azt is hozzátette a javaslathoz, hogy a házaspároknak minden három esztendőben legalább egy gyermeket fel kell mutatniok. A bölcs képviselő úgy számított magában, hogyha tervéből törvény lesz, Kisázsia lakossága pár esztendő alatt nyolc millióról — 48 millióra emelkedik. A nemzetgyűlés azonban a képviselő meglepetésére, a bölcs javaslatot elvetette s így a 25-ik év felé közelgő török ifjak is bizonyára megkönnyebbülten lélekeztek fel.

Borzalmas tűzvész egy színházban. A délamerikai Kanden városban a zsufolásig telt városi színház kigyulladt előadás közben. A tűz a színpadon támadt, egyik színész ugyanis vigyázatlanságból feldöntött egy lámpát és a tűz belekapott a díszletekbe. Pillanatok alatt elharapódtak a lángok. A nézőtérren rettenetes pánik tört ki, de kevés vészkijárat volt. Leirhatatlan tolongás támadt. A szabadba vezető egyetlen lépcső a menekülők alatt leszakadt. A nézőtérren még igen sokan voltak, amikor a tetőzet rettenetes robajjal beomlott és eltemette a benszorultakat. A katasztrófánál negyvenkét gyermek, tizenöt asszony és tizenhat férfi halt meg. A sebesültek száma is több száz.

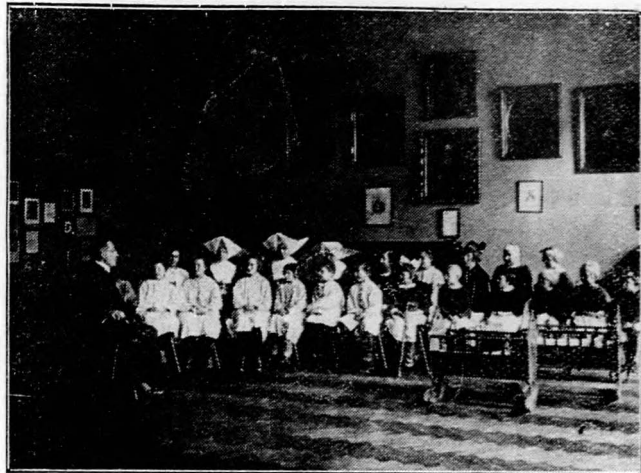
Álom a valóságban. Egyik zemléni falucsát, Ricsét, csakugyan nem várt meglepetés érte nemrégiben. Egyik rég elszakadt fia, az amerikai Csukor András került haza, aki szerzett vagyonának kicsiny részét, mintegy tizenötezer dollárt arra szánta, hogy szülőföldjét Eldorádóvá varázsolja. Elsőbb is azon kezdte, hogy faluját különvonattal tiszteltette meg: ezen fuvaroztatta be ugyanis magát Ricsére. Azután pedig kihirdette a kisbíróval, hogy akármilyen rendű, korú népnek a falujában kívánai valója van, hát csak kívánja meg iziben, ő azt mindenestül teljesíti. Ilyenformán tehénhez jutott az azt régen nélkülöző család, pejaripához, aki-nek erre fájdult meg a foga. A patak fölött malom kezdte el duruzsolását, a tengelyakasztó sár meg úgy eltűnt a főutcáról, mintha sohasem lett volna ismerős Ricsével. A templom, iskola is új ruhát öltött Csukor András jóvoltából és hogy mindezek tetejébe még nagyobb legyen a csodálkozás, abból az alig számos tizenötezer dollárból mindez bőven kifutotta. Hogy is ne, a tizenötezer dollár magyar pénzben a nyolcvanmillió korona körül jár. Nohát, ilyen nem várt szenzációja akadt Ricsének és öröme mindazoknak, akik a becsületes, jómagyar szívet szeretik megfigyelni jótékonykodása közben.

Háromszáz kis vendég az Ecclesia harangműveinél. Az elmúlt szombaton a Prater-utcai «Zrínyi Ilona» leánygimnázium növendékei meglátogatták az Ecclesia csepelszigeti harangműveit. A kirándulókhoz csatlakozott Petri Pál kultusz-államtitkár családja, Riemer Gyula, az Ecclesia vezérigazgatója, Ignát József, a Pannonia Szövetkezet vezérigazgatója és a szövetkezet több főtisztviselője. Főtisztelendő Rejőd Tiborc dr., a harangművek nagy tudású és lelkes igazgatója vezette a látogatókat. Az öntőüvegben megmagyarázta a kis tanulóknak, hogyan készül a harang, bemutatta az agyagmintákat, a kész harangok hangját pedig hangvillával próbálta ki s bebizonyította, hogy az Ecclesia harangműveinél valóban csodálatos tisztahangú, tökéletes harangok készülnek. A zenei instrumentumok mestere a német származású Rincker Frigyes, akinek családja a XIV. század óta harangöntéssel foglalkozik s az ő titkuk, hogyan kell a megkívánt zenei hangot megadni az ércöntvénynek. A tanulóknak bemutatta Rincker Frigyes a harangöntést is. S a leánykák különös écsodálkozással nézték, hogyan tölti meg a folyékony érc-láva a földbe asott agyagformákat. Valóban, a harangöntés egyike a legszebb látványosságoknak. A tűz hatalma, amely megolvasztja az ércet, lenyűgözi az embert. A kis csatornában hőmpolygó érc szinte félelmetes s a hatalmas láng, amely a formák megtelése után tör fel, egyike a legszebb színjátékoknak. Rejőd főtisztelendő az öntés megkezdése előtt Isten áldását kérte a harangok működésére s ezzel a hangulatot még bensőségesebbé tette, úgy hogy amikor a munkások az utolsó csatornában is elzárták az érc-lávát, a gyermekek, s mind a jelenvoltak ajkáról mint a legőszintébb imádság, feltörték a Himnusz magasztos hangjai. A hit és a hazafiság összeforrt érzése hevítette a lelkeket, miként az új harangok is hirdetni fogják a hitet, a szeretetet és a reményt — nekünk árva magyaroknak. Rejőd főtisztelendő fáradhatatlan a szíves magyarázásban. Elmondotta a látogatóknak, hogy az Ecclesia harangművei egy év óta 756 harangot öntöttek, melyeknek súlya 180.000 kilogramm volt. Az öntéshez szükséges vörösréz és önt Angliából hozatják, mert csak ott lehet megfelelő anyagot kapni. Más harangöntők nem ezt az anyagot használják, épen ezért harangjuk nem is olyan tisztahangú.

Zseni és a gyermekek száma. A tapasztalat azt mutatja, hogy a különös szellemi képességgel megáldott emberek szüleiknek nem fiatalabb korában születtek s csak a legkritkább esetben az elsőszülöttek. Hetvennégy tudós és művész közül csak nyolc az elsőszülött. A legtöbb zseni azonban szüleinek késő korában született, meglehetősen szépszájú testvérrel dicsekvő ember. Így például Balzac harmadik gyermek volt, Napoleon nyolcadik, Franklin tizenhét gyermek közül az utolsó, Rembrandt az ötödik hat közül, Wagner és Mozart a hetedik, Schumann az ötödik és Schubert a tizeharmadik született szüleinek tizenegy gyermeke közül.

Aki öngyilkossága előtt búcsúlátogatásokat tesz. Nikolics Dusán dúsgazdag nagyiparos a minap sorra látogatta ismerőseit és azzal a különös meghívással bucsúzott el tőlük, hogy *elvárja őket a temetésén*, amelyet harmadnapra jelentett be. A nagyiparost mindenki jókedvű, tréfás embernek ismerte s így senki sem vette komolyan a szomorú meghívást. Nikolics azonban, miután befejezte látogatásait és hazatért, *fölvette ünneplő ruháját és a tükör előtt föbelőtte magát.* Levelet hagyott hátra, amelyben megírta, hogy *családi viszálykodás miatt válik meg az élettől.*

Megkegyelmeztek Bobnak, a halálraitét kutyának. Stuart Lilian londoni asszonynak volt egy Bob nevű kutyája, amelyre a szomszédok igen haragudtak. Ennek meg is volt az oka, mert Bob mindenkit megharapott, akit ért és mindent szétszagatott. Végre is feljelentették a gazdáját s a feljelentők elkészítették Bob teljes bűnlajstromát. 1922-ben lépett Bob a bűn útjára, amikor egy asszonyt harapott meg. Ettől kezdve csaknem napirenden voltak ezek a testi sértések. Néhány úr frakkját hagyta Bob agyarái között. A londoni bíróság a sok adat alapján bizony kegyetlen ítéletet hozott: *Bobot ki kell végezni!* De Stuart asszony nem nyugodott bele az ítéletbe. Kegyelmet kért Bob számára. Hosszas huza-vona s újabb tárgyalás után mégis megkegyelmeztek a halálraitétnek, de száműzték — falura. Stuart asszony pedig fizeti a meglehetősen magasra nőtt perköltségeket.

Mesedélután a fővárosi Stefánia Szegény Gyermekkórházban.

TRÉFÁK

Bözsike meg a doktorbácsi.

A házi orvos meg akarja vizsgálni Bözsike nyelvét.

— Öltsd ki a nyelved, Bözsike!

— Nem.

— Kapsz cukrot.

— Akkor sem.

— Hát nem kapsz cukrot!

— Meee, csunya bácsi — szólt Bözsike — és ahogy bírta kiöltötte a nyelvét.

Pénzváltás.

Siránczó koldus nyújtja a járókelők felé a kezét:

— Kérek egy kis alamizsnát!

— Sajnos — mondja neki egy úr — nem adhatok, öregem, mert csak huszonötezer koronásom van.

— Sebaj, vissza tudok adni belőle — feleli a koldus nyugodtan.

A masszörnél.

— Hogy van az, hogy maga nevetgél, mikor a lábát masszírozzák, míg én, ha a reumás lábamat dörzsöltetem, szinte ordítok fájdalomamban?

— Azért, mert én az egészséges lábamat dörzsöltetem!

Ha a cigány túlságosan furfangos.

Az orvos hánytatót rendelt a cigánynak. Másnap meglátogatja:

— No, more, használt-e az orvosság? — kérdi.

— Hasnált, hasnált — feleli a cigány — ki is ákárt gyünni, de én nem erestetem!

A szabadság.

Suszterinas halad az utcán. Szembe jön egy dőcögő konflis. Az inas odaszól a kocsisnak:

— Szabad?

— Igen — mondja és befékezi a kocsit.

— Akkor éljen a szabadság! — ordít a kölyök és vágatva elrohan.

Fotografusnál.

A vevő: Kérem, mibe kerül a kép?

Fotografus: Előbb csináljuk meg a felvételt, mert barátságos arcot kérek.

Jól megmagyarázta.

Egy úr bemegy egy esztergályosüzletbe és egy szép botot vásárol. Rövid idő múlva kissé hosszúnak találja és visszaviszi, hogy levágasson belőle. Az esztergályos kezébe veszi és le akar vágni az alsó végéből, mire az úr ijedten kiált, hogy nem alul hosszú, hanem felül. *(Beküldte Szücs Lászlóné Kísfaludról.)*

Jótekonyság.

Ispán: Megtöltöttük a jégvermet. Maradt még vagy tizenöt szekérre való, mit csináljunk vele?

Földbírtokos: Tudja mit, ispán úr, ossza szét a szegények között. *(Beküldte Kampis Géza, Pázmándhegyről.)*

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak május hó 27-én.)

Gabonavásár. Tiszavidéki búza 26.750—27.250, dunántúli és pest-megyei 25.500—26.750, rozs 18.500—18.750, takarmányárpa 15.000—15.500, sörárpa 16.500—17.000, korpa 7600—7800 korona 100 kilogrammonként Budapesten.

Lisztárak. 0-ás liszt 454, 2-es 448, 6-os 440, 7 $\frac{1}{2}$ -es 296, 7 $\frac{3}{4}$ -es 210, 8-as 108, korpa 85, rozs 0-ás 330, egységess rozsliszt 305 korona kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Ökör legjobb minőségű 920—1050, kivételesen 1100—1300, közép 750—850, silányabb 400—700, bika 780—950, kivételesen 1000—1100, gyengébb 450—750, bivaly 700—850, tehén jobb 700—900, kivételesen 950—1100, gyengébb 400—650, kicsontozni való marha 350—420, növendékmarha 530—760 K kilogrammonként élősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 1350—1460, közepes 1420—1500, nehéz 1415—1525 K kilogrammonként élősúlyban.

Takarmány. Rétiszéna elsőrendű 6300—7500, másodrendű 4850—6250, harmadrendű csomagolásra 3500—4000, lucernaszéna, félszáraz és száraz 4600—7000, lucerna zöld 2000—2500, zabosbükönyszéna 7200—7500, száraz zabtakarmány, rozs 4200, alomszalma 3500—4700, zsupszalma 6000—6500 K métermázsánként.

Budapesti lóvásár. Igás kocsi, nehéz 600.000—895.000 koronáig, igás kocsi, könnyű 300.000—450.000, számár 60.000—70.000 koronáig.

Budapesti juhvásár. Hizlalt ürü 500—720, kivételesen 800, feljavított jun 800 K kilogrammonként élősúlyban.

Tenyész- és haszonállatok. Elsőrendű jármosökor 1300—1400, másodrendű jármosökor 1100—1450, friss fejős és vemhes tehén 1100—1500, 1 $\frac{1}{2}$ éves üszök és tinók 1100—1300 K kilogrammonként élősúlyban.

Gyapjú. Árak felmentek 2800 koronáig kilogrammonként zsíros állapotban.

Nyersbőr. Nagykereskedelmi árak a budapesti vágóhidakon a következők: Tarka tehén és ökörbőr nyerssúlyban 1600—1650 korona kilogrammonként, borjúbőr 2400—2500 korona kilogrammonként, finom, sózott lóbbőrök 220 cm.-en felül darabonként 18.000—20.000 korona.

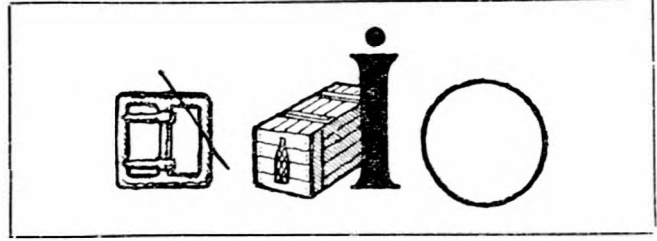
Tej és tejtermékek. Tej 212, habtejzín 1200—1400, tejfel 600—700 K literenként. Elsőrendű tevaj 3600—4000, másodrendű 2800—3000, tehéntúró 600, juhtúró 1800—2000, kevert 650—800, juhsajt 1200—1400, gróji sajt 2400—2800, óvári és trappista 2000—2200 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Rántanivaló csirke párja 4000—5000, tyúk párja 6000—7000, liba darabonként 9000—10.000, meleg liba 2000—2200, tisztított libahus 1800—2000, libamáj 4500 K kilogrammonként. Libaprólek 800—900 K. Tojás 52—57 K.

Zöldség és gyümölcs. Burgonya, rózsza 48—60, sárga 34—38, fehér 34—36 K kilogrammonként, sárgarépa, újdontság 50 K, petrezselyem 10—12 K kötegenként, zeller 300—350 K kilogrammonként, kalarábé újdontság 150—200 K darabonként, vöröshagyma 200—300, fokhagyma 60—80, kelkáposzta 340—360 K kilogrammonként, fejes saláta darabja 28—35, tök, újdontság 2000—2400, zöldborsó, hüvelyes, újdontság 2500, karfiol 2450—3000 K kilogrammonként, alma 1300, dió 330—4000, dióbél 1600—1800, mogorórbél 3600 K kilogrammonként.

Bor. Szekszárd (vörösi) 10—11 fokos 95—105, Tallya 200, Sopron 1922-es 160—180, 1921-es 300 korona.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A devizaközpont hivatalos árfolyása 1923. május hó 28-án: 1 darab Napoleon arany 18.900 K, angol font 24.730 K, dollár 5380 K, francia frank 360 K — f, német márka 9.40 f, olasz lira 268 K, osztrák korona 7.06 f, román lei 31 K, cseh korona (szokol) 162 K — f, svájci frank 975 K, szerb dinár 57 K — f, lengyel márka 11.02 f. Zürichben 100 magyar koronáért 0.10 $\frac{1}{4}$ svájci frankot fizettek.

REJTVÉNYEK**1. Képrejtvény.**

(Beküldte: Raffay Annus, Kislángról.)

2. Számrejtvény.

6, 10, 8, 16, 5 a napot eltakarja előlünk
11, 14, 12, 13 építéshez használják
21, 1, 2, 18, 17, 8 szükséges bútor
19, 20 cipészek szerszáma
3, 9, 10 piros arcnak mondjuk
7, 4 régi hazai (terület) mérték
15 egy mássalhangzó
1—21 egy páros rimű versnek az első mondata

(Beküldte: Ifj. Mészáros Lajos, Balatonfőkajáról.)

3. Betűrejtvény.

N N N N 6 6 6
6 6 6

(Beküldte: Lukács Pálné, Kislángról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 25-ik számunkban közöljük.

A 19-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Három árva sír magában.**
2. Betűrejtvény: **Holnapután.**
3. Betűrejtvény: **Párkány.**

Megfejtették: Ifj. B. Nagy János, Valah Pál, Mester József, Vetési János, ifj. Urbányi Ferenc, Horváth János, Máties István, Sándor István, Lőrinc Gyula, Takács János, ifj. Éva Béla, Fehér István, Vajda Flórián, Nagy János, Csapó Imre, Mészáros Istvánné, Czirák Sándor, Romics Ferenc, Orosz János, Csordás Sándor, Csütörtök Ferenc, ifj. Gomolka József, Hornyák János, Király Lajosné, Szabó Lajos, Lustyik Zsuzsa, Takács Julia, Faragó József, Czuni Erzsike, ifj. Galambos Gyula, Mekis Mariska, Batta Pál, Velding Mária, Obest Károly, Klinszky Bözsi, Szücs Lászlóné, ifj. Korbics János, ifj. Péter János, Vörös Vince, Gyurkovics Ferenc, ifj. Spisák János, Kása Ferenc, ifj. K. Kurucz Mihály, Takács Rezső, Molnár Árpád, Narday Tamás, Benkő Jenő, Szobek Lóránd, Katona Károly, Kepecs Lőrinc, Horváth Péter, Tózsér József, ifj. Péter János.

Jutalomkönyvet nyertek: **Hornyák János (Izsák), Benkő Jenő (Gic), ifj. Gomolka József (Szentetornya), Csütörtök Ferenc (Sumony), Kepecs Lőrinc (Paks), Szabó Lajos (Nemeskeresztur), Horváth Péter (Vasvár), Gyurkovics Ferenc (Bajszentlászló), Orosz János (Sajóvamos), Vörös Vince (Bicsérd).**

A 20-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**Felelős kiadó: **Meskó Pál.**Főszerkesztő: **Meskó Pál.**Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**

AZ UTOLSÓ OBSITOS

ELBESZÉLÉS
IRTA: KOMÁROMI JÁNOS

(4. folytatás.)

Késő este maga Petercsák lépett be:

— A feleségem mondja, hogy betegeskedik Andris bácsi.

Pikor András ekkor már valamivel jobban érezte magát. A tajtékből való makrapipát szivogatta lassacskán, melynek száráról nemzetiszín bojtocská fityegett s közbe kortyogtatott valamit a herbateából.

— Hol marad el az a betyár Gyuri? — kérdezte türelmetlenül.

Petercsák nem tudott közelebbi felvilágosítást adni Sándor Györgyről, csak annyit hallott róla valahol, hogy a tanító urat kellett kikisérnie a határig.

— De azóta tízszer is visszagyühetett volna. Vagy talán nem lenne biztosan igaz?

— Mi nem lenne igaz, Andris bácsi?

Pikor András hirtelen észrevette magát, elharapta a szót, kicsit elpipáztatott s aközbe tündözött, hogy célszerű-e időelött beszégetni ilyen dolgokról. Eszébe jutott ugyan, hogy a készülődő csapatelölésokről alighanem fülébe mászhatott egy- és más Petercsáknak is, de utoljára is annyit mondott Petercsáknak:

— Majd megtudod, Antal, ha elgyön az a betyár.

A kemencében keservesen sirdogált a fa, melyet az ócska sövény paticsából hozott be Petercsákné. Félhomály ült a szobában, csak a gerendáról kandikált le a Pityi Palkó-féle naplár széle, melyet az ujhelyi vásáron tizenkilenc krajcárért vett valamikor Pikor András.

Petercsák is pipára gyújtott s leült az ágy szélére:

— Hallotta-e, Andris bácsi, miről beszéltek délután a bírónál?

— Miről? — és felfülett.

— Azt mondta a bíró, hogy legközelebb Andris bácsihoz költöznek be a csendőrök.

— A csehek?

— A csehek. Mert kicsi nekik az Ádámék háza, aztán ma este vagy holnap reggel még több csendőr gyön a faluba.

Az öreg odafigyelt, bólintott rá, hogy megértette, de feltűnően nyugodt maradt:

— Hogy még több csendőr gyön a faluba? Hát csak győjjenek. Sajnálom szegényeket, Antal fiam, mert ember vagyok azért, ha csatában jártam is. De csak győjjenek!

Ezt meg már Petercsák nem értette, de hát Petercsák — úgy látszik — mégse értesült bizonyos dolgokról. Az öreg maga elé bólongatott:

— Meg fognak halni szegények. De hát meg kell halniok.

Ekkor zörgetett be a betyár Sándor György. Sáros volt a csizmája, de még az orra is sáros volt.

IV.

Pikor András a világháború terítette földhöz, és pedig két vállra. S a híres obsitosnak, aki régi történelmek ködös útvesztőiből emelkedett föl veszedelmes nagyságba, ugyancsak a történelem tekerte ki a nyakát.

Mert tudni kell, hogy az obsitos csak akkor kezdett lenni valaki, ahogy rendre elhulltak mellőle régi társai. Amíg életben volt még Rácsai Gáspár, a vén Hegedűs, Gulyvász Pál kőniggréci firer és mások, az öregről csak annyit tudtak, hogy állítólag résztvett volna ama hajmeresztő menekülésben. Hogy azonban minémű beosztásban és szerepkörrel, arról bizonyosat senki nem tudott, de nem is érdekelt senkit. Az öreg többször állította, hogy szeker-cés volt és hogy éppen hidat ácsolt, amikor hátulról fülönverte volna egy porosz huszár.

De egyszer csak meghaltak a kortársak. A vén Hegedűs egy napon letette a kanalat és nem evett többet. Utána Rácsai Gáspár is végleg a mennyországba ment, harmadnapra se jött vissza, mint már visszajött egyszer s azóta valószínűen másodszer is megpillantotta Kossuth Lajost és kifordult egyszer a sorból Gulyvász Pali firer is, ami annyit jelentett, hogy nem volt többé senki, aki ellenőrizze Pikor András és ráköppintson az orrára.

S itt kezdődik az öreg emelkedése. Mesebeli kalandjával még többet előhozakodott ezentúl, de emlékeit most már egyre többször csak a vad csatából szedegette elő s később a kőniggréci dulakodáson kívül alig érdekelte egyéb. A mult-hoz való makacs menekülés eleinte persze nem lehetett nála más, mint öreg emberi szokás: ahogy egyre jobban magunkra maradtunk, egyre jobban szeretünk visszatérni az ifjúsághoz. Pikor András azonban kegyetlen számítással dolgozott: idővel a leghátulso hadsorból mindjobban előredolgozta magát a legelső vonalba, az unokája lakodalmán már, minden átmenet nélkül, tűzérnek csapott fel s két-három esztendő mulva volt főhajít-tűzér, rohamozó huszár és dragonyospatrulparancsnok, egyszer aztán kinevezte magát a Benedek tábornok csataközi fulárjává. Ez még nem lett volna baj. A baj ott kezdődött, hogy nőni kezdett a híre, hogy egyre sürűbben hívogatták disznótorba, névnapra, násznagynak a lakodalmakba, egyéb céciókba s mialatt az új nemzedék — a harmadik *azóta* — ámulva leste az öreget, az öregnek fejébe ment az ócska dicsőség: otthon kezdett nemtörődni semmivel, kötekedő, komisz ember lett, a feleségét nem egyszer széklábbal verte ki az utcára s a zsidónál hitelbe ivott, de előre kijelentette a zsidónak, hogy fizetni sohase fog, mert ez neki — jár.

Közbe pedig szegényedett az öreg. Két fia ekkor már Amerikában élt, de a világ másik feléről is nyúzták Pikor András az örökséggel. A lányát is kifizette, amikor férjhezment a szomszéd megyébe, valami asztaloshoz. Azonkívül állandóan három-négy per volt a nyakában, úgy hogy tíz esztendővel ezelőtt a portáján s a két lován kívül alig volt már egyebe.

Ha nem is volt egyebe, de volt tekintélye tíz emberre való. Lassan ő lett az egyetlen hadászati szakember a környéken, ami üzletnek se volt utolsó, hiszen az utolsó tíz esztendőben tele van a világ háborúval.

A Balkánon kezdtek legelőször. S abban az időben, az őszi és téli esték alatt olyan lett az obsitos háza, mint egy olvasókör. S aki persze jött, nem jöhetett borovicska, dohány nélkül. Ott pipáztatott a lócán Ádám Ferkó, a keszeg Csanak, Zelvai János kurtanemes, Lukács útkaparó, Guba Gergely csösz, aztán Sándor Gyuri kisbíró, Turbis Péter urasági kocsis, Futó Farkas, Polyák József és Handura Mihály bányászok, Madzag Ambrus harangozó, Cibere János postás és még sokan. Valamelyik iskolátjár legény a Friss Ujságból olvasott fel hangosan s Pikor András obsitos, ki az asztal fején könyökölt, egy-egy vérengzőbb részletnél intett a felolvasónak, hogy álljon meg s ilyenkor magyarul kezdett:

— A törökök most azért szorulnak, mert előltöltő puskáik vannak. De ez nem jelent semmit, mert hozzájuk fognak állni az arabok. Még a jövő héten...

— Honnan gondolja, Andris bácsi? — faggatta egyik-másik.

Az öreg ledorongolta a közbeavatkozót:

— Semmi közöd hozzá, fogd be a szád! Folytasd csak, fiam.

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSCHÉK FARKAS MOZ BPEST
 IV. KÁROLY-KÖRUT 26.

Ha ingatlanot venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előfeltétel nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KMS LAJOS, Budapest, IX., Lóczy-u. 19.

BRILLIÁNSOKAT,
 gyémántok, égyaléteket bármilyen árúban van
Székely Emil Király Tel.: József 105-38-39 (Füvés-templom m.)
 a. 51.

Ekék, ekealkatrészek,
 boronák, kapáló ekék, fűkaszalók,
 marokrakó és kévekötő aratógépek, lógereblék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzszéplőkészletek, szecskavágók, répvágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzemény a
„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál
 szerezhetők be legjutányosabban.

Pálinkafőzőüstöket, mosóüstöket és tejgazdasági üstöket
 stb. vörösréz, elsőrendű kivitelben raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszfőzőket szakszerűen berendez:
Godra Sándor és Fia
 rézművesüzeme, Budapest, Gróf Haller-utca 4. sz. Nagyvácsártér közelében. Telefon: József 50-12.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!
 Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevre- és zsírosbőrből a legjutányosabb napl árakon szerezhetők be a
„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.
MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Megbízható jó minőségű árut a legelőnyösebb árban
 vásárolhatnak a tagok a
„HANGYA”
 vidéki szövetkezetekben.
 KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, valamint mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Hangszerek és gramfonok
 engedményes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
 Budapest, József-körút 9. szám.

Vörösréz pálinkafőző-üstök és
 vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivitelben
Máthé András rézműrúgyár, Újpest, Károly-utca 11. Nyugatitól B villamossal. Telefon: 140-06.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET
 friss külső-belső gummikát, láncok, pedálokai nagyban gyári árban
LÁNG J. és FIA
 Budapest, József-körút 41. sz. Árjegyzék ingyen.

510 CSAK 420
 korona helyett koronába kerül a pénz előzetes beküldése mellett bérmentes küldéssel
BUDAY BARNÁ
 lebilincselően érdekes, gyönyörű, művészi kivitelű képekkel díszített két könyve, úgymint a
TITKOK FÖLDJE
 valamint
KARIKÁS JÁNOS CSODÁLATOS KALANDJAI
 ha a két könyvet nem külön-külön, hanem együtt rendeli meg a „VASÁRNAP” könyvosztályánál:
 Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

Egy darabból Kalapált
vörösrézüstök és permetezők
 (Vermorel rendszer) legjutányosabban kaphatók
NAGY IGNÁC cégnél
 Budapest, Károly-körút 9. szám
 Alapított 1884. Telefon: József 115-15.

ELEVÁTOR

kifogástalan karban, Hoffherr és Schrantz-gyártmány, továbbá hat lövegeji és négy lövegeji csatlakozó készlet kapható. — Cím:

KELLNER ANTAL ÉS FIA
 Budapest, V., Berliini-tér 4. sz.
 Gabonatorlesztésre is.

GÖZEKE

Fowler (Fauler) gyártmány gabonatorlesztésre is kapható. — Minden felvilágosítás díjtalan. Cím:

KELLNER ANTAL ÉS FIA
 Budapest, V., Berliini-tér 4. sz.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája.
 Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1. Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
 sodronyfonat és szita drótkészítőkhöz
 Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
 Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegnek részére. Eset salvarus-oltás! Rendelés egész nap.
 VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókusai szemben.)

Hungária-drótfonatok
 a legolcsóbbak és legtekélyesebbek

Egyedüli gyártója:
Haidekker Sándor
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII. ker., Üllői-út 48/27. szám.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve!
 Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott tuskés-sodrony kilója 400 korona.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a
HARANGMŰVEK R.-T.
 „ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
 BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.